

Projektforslag

All-in på naturen i Lemvig Kommune

Forslag til forsknings- og forvaltningssamarbejde mellem Aarhus Universitet og Lemvig Kommune om et ambitiøst vidensbaseret naturløft inden for de eksisterende rammer og med deltagelse af staten, kommunen og borgerne

Af Rasmus Ejrnæs

Institut for Bioscience

Dato:
24. april 2017

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Baggrund og spørgsmål

Lemvig Kommune ønsker i et samarbejde med Aarhus Universitet at udvikle og demonstrere nye veje i forvaltningen af kommunens natur og biodiversitet. Det handler om frivillighed og engagement, men også om overførsel af viden og om omkostningseffektivitet i planlægning og forvaltning. Biodiversitetskortet er nævnt i den brede politiske Planlovsaftale fra juni 2016 som et centralt værktøj i kommunernes arbejde med Grønt Danmarkskort. I forhold til den videre planlægningsproces rejser der sig en række interessante spørgsmål:

Biodiversitetskortet opsummerer og vægter den eksisterende viden om konkrete levesteder for rødlistede arter i landskabet samt landskabsbaserede indikatorer for biodiversitet. Hvor retvisende er dette billede, sammenlignet med en grundigere feltbaseret kortlægning af naturen?

Sjældne arter med små bestande kan være svære at finde. Kan vi bruge eksisterende data til at shortliste oplagte truede arter som burde eftersøges på udvalgte levesteder i kommunen?

Kan vi motivere frivillige borgere i kommunen til at eftersøge sjældne arter i kommunen ved at udvikle værktøjet "Bio-caching", hvor man eftersøger og rapporterer truede arter via mobiltelefonen?

Kan vi demonstrere at det er muligt ved hjælp af kortlægning og vidensbaseret forvaltning at forbedre naturtilstanden for et landskab eller et areal i kommunen?

Kan vi demonstrere at en forbedret naturtilstand også vil gavne truede arter eller giver sig udslag i en mere mangfoldig eller unik sammensætning af arter?

Bærende idé

Projektet har to dele:

1. Kortlægning

For det første planlægger og gennemfører Aarhus Universitet i samarbejde med Naturhistorisk Museum en indsats for kortlægning af biodiversitet i Lemvig Kommune i samarbejde med kommunen og borgerne. Indsatsen vil dels bestå af professionel besigtigelse af udvalgte lokaliteter som formodes mangelfuldt kortlagt (gap analyse), og dels af en Bio-caching hvor vi inviterer frivillige til en løbende eftersøgning og optælling af kommunens truede arter (også dem som ikke er fundet endnu, men som vi formoder er derude, ud fra en analyse af eksisterende data). Endelig vil der blive lavet en GIS-analyse af mulighederne for at skabe store sammenhængende naturområder, der kan inkludere så mange som muligt af kommunens mest værdifulde levesteder for rødlistede arter. Formålet er at skabe det bedst mulige grundlag for kommunens fremadrettede rumlige planlægning og indsats for naturbeskyttelse og forvaltning. Samtidig håber vi at kunne udvikle nye værktøjer til at involvere borgerne i kortlægningen, og vi håber at kunne bruge kortlægningsdata til at validere biodiversitetskortet.

2. Demonstrationsprojekter

For det andet vil vi i samarbejde med kommune og lodsejere udvælge tre forskellige projektområder til ambitiøse demonstrationsprojekter. Områderne skal repræsentere henholdsvis "byernes natur", "landbrugslandets natur" og "vild og udyrket natur". Formålet med demonstrationsprojekterne er at vise hvor meget biodiversitetsfremme man kan opnå hvis man bruger den bedste eksisterende viden om sjældne arter og deres levesteder i respekt for de samfundsgivne rammer. I de tre områder gælder der forskellige rammebetingelser. Områderne kan beskrives på følgende måde:

A. *Byernes natur*. Vi ønsker at udvælge 2-3 konkrete områder som rummer forskellige urbane udfordringer/potentialer for mere visionær integration af biodiversitet i byerne. Det kunne eksempelvis være et græsareal som konverteres til blomstereng, et område med gamle træer som gives livsforlængende behandling og et område med sommerhuse, hvor naturhensyn integreres i haver, langs veje og langs badestrandens kyst. Kriterier for inklusion i projektet er:

- Lodsejer er villig til at lægge areal til et demonstrationsprojekt
- Lodsejer er indstillet på at indgå samarbejde om at optimere biodiversitet uden at give køb på områdets funktionalitet og rekreative værdi
- Området har et væsentligt potentiale for biodiversitetsdesign som kan implementeres i mange urbane sammenhænge

Partnere i projektet er: Kommunale forvaltere og planlæggere (landskabsarkitekter, byplanlæggere, vejingeniører, anlægsgartnere, entreprenører), lokale borgere.

B. *Landbrugslandets natur*. Vi ønsker at vælge en ejendom (evt flere rumligt sammenhængende naboejendomme) som rummer forskellige typer af levesteder – typisk småbiotoper som hegn og markveje, småskove og lysåben natur. Her vil universitet og ejer sammen lave en plan for hvordan de udyrkede arealer på ejendommen kan få større værdi som levesteder for den del af biodiversiteten som er i tilbagegang. For at sikre et vist naturpotentiale, er det vigtigt at ejendommen er varieret og indeholder eller grænser op til sammenhængende kyster, heder, moser eller skove. Kriterier for inklusion i projektet er:

- Ejendommen(e) er varieret og naturnært beliggende
- Lodsejer er indstillet på at indgå samarbejde om at optimere biodiversitet uden at det går ud over områdets funktionalitet/produktion og rekreative værdi

Partnere i projektet er: Lodsejer(e), kommune, landboforening, evt. Danmarks Jægerforbund, hvis der er jagtinteresser.

C. *Vild og udyrket natur*. Vi ønsker at vælge et stort naturområde, hvor hensynet til natur og biodiversitet ikke er underordnet produktionshensyn (landbrug, skovbrug), rekreative hensyn (badestrand, jagtterræn) eller beboelseshensyn. Formålet er at finde et område, hvor det er muligt at etablere storslået og tilstræbt vild natur, der passer sig selv uden at skulle dyrkes, plejes og forvaltes med nytte for øje. Kriteriet for inklusion er:

- Minimum 100 ha, gerne 500-1000 ha og naturmæssigt varieret med både skov og åbent land samt højbund og lavbund.
- Lodsejere som er indstillet på at sætte biodiversiteten som primært formål og arbejde på at integrere andre ønsker til området i det omfang det er muligt.

Partnere i projektet er: Lodsejer(e), stat og kommune.

Demonstrationsprojekterne skal ikke være afhængige af økonomisk støtte udover forskningsprojektet. Grundhypotesen i projektet er, at det er muligt at give meget mere plads til naturen end vi gør i dag, hvis bare viljen er til stede. I første omgang søger vi altså efter lodsejere som har denne vilje, men vi forventer ikke at de vil påtage sig økonomiske byrder ud over de eksisterende rammer for arealerne. En undtagelse kan være genopretning af naturlige rammer i projektet om vild og udyrket natur, som kan kræve ansøgninger om yderligere fondsstøtte.